

3de bach PSW

Journalistieke Productie & Nieuwsgaring

Prof. Paulussen

quickprinter
Koningstraat 13
2000 Antwerpen
www.quickprinter.be

QUICKPRINTER

Copy & Printshop

Koningstraat 13 - 2000 Antwerpen

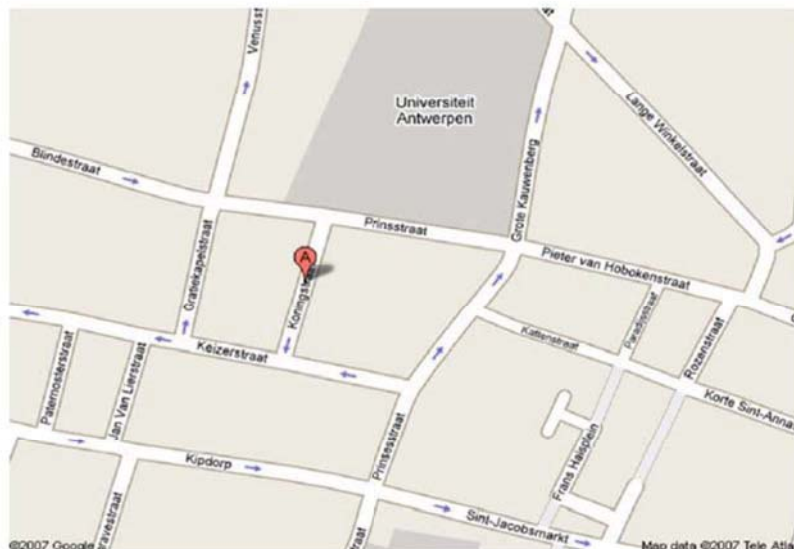
Tel. : 03 233 22 11

Kopies - Kleurenkopies - Thesis - Studentencursussen - Inbinden

www.quickprinter.be

NIEUW !!!

Verkooppunt 2de hands studieboeken!
Bied je oude studieboeken via ons te koop aan!

OPENINGSUREN :

Maandag tot en met donderdag

van 9.00u tot 18.00u

Vrijdag van 9.00u tot 17.00u

Les 1

1. Doelstelling van het vak

De verschillende **doelstellingen van dit vak** zijn:

- Inleiding tot de 'sociologie van de journalistiek'
- Kennis in de voornaamste theorieën binnen het vakgebied 'journalism studies'
- Kritisch inzicht in de invloeden op de journalistiek

OFWEL:

De nieuwsfabriek: hoe de journalistiek ons beeld over de realiteit construeert (vrij naar: Rob Wijnberg, 2013).

2. De nieuwsfabriek

Rob Wijnberg in De Morgen (tweedelig essay): 'Nieuws, de grootste onopgemerkte verslaving van onze tijd' en 'Als er rumoer is, is het nieuws'.

Kern van het eerste deel van het tweedelige essay van Rob Wijnberg:

- **Nieuws is overal:**
"Nieuws is de grootste onopgemerkte verslaving van onze tijd". Het nieuws is overal en het nieuws is non-stop
"Nieuws is onze belangrijkste verbinding met de wereld om ons heen"
- **Nieuws is invloedrijk (les 1):**
"(Nieuws) beïnvloedt onze opvattingen en onze blik op de wereld. Het stuurt onze politieke voorkeuren en ons stemgedrag. Het vormt onze perceptie van vreemde culturen en verre landen. Het bespeelt onze zorgen en emoties. Het dicteert hoe we onszelf en anderen zien"
Alle functies die we verderop zien, worden vervuld door nieuws
- **Nieuws is selectief (lessen 3 tot 7):**
"Nieuws is niet zomaar een blik op de wereld. Het is een zeer specifieke, vaak beperkende en soms zelfs misleidende blik, die een kritische blik terug verdient"
Het nieuws geeft ons de illusie dat we een blik op de wereld krijgen. Dit is echter een beperkte, en soms zelfs misleidende, blik
- **Nieuws is negatief (les 2):**
"(Nieuws gaat), op een enkele uitzondering na, altijd over uitzonderingen. Het gaat altijd over een uitzondering en nooit over een regel. Incidenten, ongeregelheden, uitglijders, ongelukken, ongevallen, tegenslagen, fouten: dat is nieuws"

->

- **Nieuws is vertekend** (lessen 5, 6 en 7):
 “Wie het nieuws uitsluitend zou volgen via het nieuws, weet precies hoe de wereld níét werkt. We weten door het nieuws alleen wat er niet werkt in de wereld. Journalisten proberen altijd een evenwicht te brengen in het nieuws, en daardoor komen sceptici bv. in verhouding vaker aan bod dan in de sector waarin ze werken
 Wie denkt dat er geen wetenschappelijke consensus over de opwarming van de aarde bestaat, heeft waarschijnlijk teveel nieuws gezien, waarin de klimaatscepticus onevenredig veel meer aandacht krijgt dan het aantal sceptici rechtvaardigt.”
- **Nieuws is conservatief** (lessen 2 en 5):
 “Journalisten zijn overwegend ‘links’, maar hun product is dat allerminst”
- **Nieuws is repetitief** (lessen 4, 5 en 7):
 “Nieuws is op verschillende manieren extreem repetitief. (...) de meeste nieuwsmedia praten elkaar voortdurend na (...) Anders gezegd: nieuws heeft de ingebakken neiging om bestaande (voor)oordelen te bevestigen en conventionele wijsheden te herkauwen.”
 Medium a zegt iets, en medium b, c en d nemen dit allemaal over. Dit fenomeen zagen we ook al 30 of 40 jaar geleden. Desondanks is het een belangrijk fenomeen. Doordat ze telkens naar elkaar kijken ontstaat er een source cycle en heeft dit een versterkend effect (= spiraal)

Reactie op essay van Wijnberg: Jeroen Wils, in De Morgen van 13/2/2013: ‘Nieuws is relatief’:

- Nieuws is niet per se negatief. Ook positieve verhalen komen in het nieuws
- Nieuws draait niet alleen om de uitzondering
- Nieuws is niet conservatief. Er komen bv. debatten zoals het migratiedebat en abortusdebat aan bod. Deze debatten die in het nieuws verschijnen zijn progressief
- Nieuws is nu eenmaal subjectief. We kunnen geen objectieve weergave van de werkelijkheid geven
- Nieuws is ondefinieerbaar, ‘bestaat niet’
- Aan nieuws moet je niet teveel gewicht geven
- Nieuws is een consumptieproduct

Wils: De echte bedreiging van het nieuws is “dat het nieuws niet bestaat. Nieuws is relatief. Een groter streven lijkt me de expertise van de journalist. En de grootste bedreiging is noodgedwongen generalisme. Er wordt te veel gevraagd van de verslaggever, die te snel moet werken en te weinig tijd krijgt om zich te verplaatsen, om te leren en te begrijpen.” (lessen 2, 4, 10 en 12).

Het **tweede deel van het essay van Rob Wijnberg** gaat over het feit dat er een aantal **evoluties** merkbaar zijn in de redactie die de journalistiek grondig aan het veranderen zijn.

- **Invloed van PR-industrie, lobbyisten en ‘spin doctors’:** er is een duidelijke professionalisering van de communicatiesector. Steeds meer politici weten hoe ze hun boodschap moeten overbrengen en ze krijgen een mediatraining. Er ontstaan heel veel PR-bureaus en lobbygroepen. De redacties worden kleiner terwijl de communicatiesector groter en groter wordt. Dit levert een journalistiek op die niet verder gaat dan het overnemen van dingen.
- **Invloed van het internet:** de komst van het internet mag niet verwaarloosd worden. Er is hierdoor een enorme versnelling gekomen van de nieuwssector, en tegelijk ook een differentiatie binnen de sector. Je kan eigenlijk elke individuele persoon nieuws aanbieden. De komst van het internet zorgt dus voor differentiatie en versnelling.
- **Invloed van de commercialisering:** er is een opkomst van marktjournalistiek. De meeste nieuwsmedia moeten winst maken en rendabel zijn, wat leidt (in een omgeving waarin mensen weinig willen betalen voor nieuws en waarin adverteerders andere kanalen zoeken om hun producten te promoten) tot een kostenefficiëntie. Tegelijkertijd leidt dit er ook toe dat men het product aantrekkelijker wil maken voor een groter publiek, wat een concurrentiedruk tot gevolg heeft.

3. Wat is journalistiek?

3.1 Soorten definities van journalistiek

Er zijn verschillende manieren waarop je journalistiek kan definiëren. Er bestaan **praktijkgerichte definities**, die beschrijven wat de journalist juist doet, maar ook **functionele definities**, die bv. beschrijven wat de functies van de journalist zijn. En er zijn ook **normatieve definities**, die beschrijven hoe de journalist moet handelen.

Een constante in alle definities is dat de journalist werkt voor een breed publiek en verslag uitbrengt over recente gebeurtenissen en trends.

3.1.1 Journalistiek als (sociale) praktijk

Journalistiek is wat journalisten doen. Dit is een praktijkgerichte definitie.

Schema David Domingo e.a.:

Als je informatie zoekt en verzamelt, selecteert of filtert, verwerkt of bewerkt, verspreid of interpreteert, dan doe je iets wat binnen het beroep van de journalist valt en doe je dus aan journalistiek.

Journalisten (en hun nieuwsberichten) doorlopen doorgaans al deze fasen. Deze cyclus blijft ook altijd doorlopen en verloopt dus eigenlijk in een **cirkel**.

3.1.2 Journalistiek als functie (in de democratie)

Journalistiek is de functies die het vervult in de democratie. Dit is een functionele definitie.

“Nieuws beïnvloedt onze opvattingen en onze blik op de wereld. Het stuurt onze politieke voorkeuren en ons stemgedrag. Het vormt onze perceptie van vreemde culturen en verre landen. Het bespeelt onze zorgen en emoties. Het dicteert hoe we onszelf en anderen zien.

De journalistiek vervult verschillende functies binnen de democratie. Deze worden hieronder besproken.

3.1.2.1 Informatieve functie/gatekeeping

Als we de functies van de journalistiek willen definiëren, dan komen we altijd terug op de eerste functie, nl. de **informatieve functie/gatekeeping**. Deze functie houdt in om snel en correct relevante informatie te verschaffen over het openbare leven, en dit aan alle burgers. Deze informatie gaat over feiten, en we verwachten dat deze duiding brengt over deze feiten.

Uit de top 5 van de belangrijkste ‘journalistieke doelen’ volgens de Vlaamse beroepsjournalisten in 2008 blijkt dat we verwachten dat journalisten ons informatie op een correcte, objectieve, betrouwbare en waarheidsgetrouwe manier verschaffen. We verwachten ook dat de informatie duiding brengt of een analyse maakt van complexe problemen, dat de informatie zo snel mogelijk verspreid wordt en dat ze een zo breed mogelijk publiek bereikt. De laatste functie uit de top 5 is dat ze een waakhond zijn voor de democratie.

3.1.2.2 Waakhondfunctie (controle uitoefenen)

Journalisten worden vaak gezien als de **waakhond van de democratie**. Journalisten moeten er op toezien dat politieke en economische elites hun macht niet misbruiken. De vraag hierbij is wel hoe ver journalisten hierin kunnen gaan.

Een goed voorbeeld hierbij is het boek ‘De keizer van Oostende’ dat uitgegeven werd door 2 VRT journalisten. Dit boek was heel controversieel omdat er sprake was van belangenvermenging, maar tegelijk hadden ze gewoon hun journalistieke taak uitgevoerd en zijn ze op zoek gegaan naar informatie om controle uit te oefenen.

In **crisistijden** is het misschien moeilijker om de waakhondfunctie door te voeren. Het is tekenend dat een hoofdredactie (zoals bij de VRT) steeds minder financiële middelen vrijmaakt voor onderzoeksjournalistiek en ook steeds minder voor controversiële onderwerpen. Ze mijden risicovolle projecten, wat het moeilijker maakt om de waakhondfunctie uit te oefenen. Het is echter niet zo dat in alle landen de overheid subsidies toekent aan de onderzoeksjournalisten. In Amerika bv. rekent men op bijdragen (giften en stortingen) van individuen of bedrijven.

De vraag kan ook gesteld worden of er een **revival van de onderzoeksjournalistiek** is dankzij het internet. Er bestaan voorbeelden die argumenteren van wel, zoals Wikileaks of Propublica (*“ProPublica is an independent, nonprofit newsroom that produces investigative journalism in the public interest. Our mission is to expose abuses of power and betrayals of the public trust by government, business and other institutions, using the moral force of investigative journalism to spur reform through the sustained spotlighting of wrongdoing”*).

3.1.2.3 Pluralisme garanderen en representeren (representatieve functie)

Een 3de functie is dat journalisten **pluralisme garanderen en representeren**. We verwachten van de media dat ze een objectief maar ook representatief beeld van de werkelijkheid weergeven. Dit houdt o.a. in dat ze er voor moeten zorgen dat alle stemmen gehoord worden, dus dat elke partij aan bod komt.

Minderheden komen in de media bv. veel minder aan bod en de berichtgeving daarover is vaak vertekend en niet representatief. Ook komen nog vaak stereotypen aan bod. Hier is onderzoek naar gedaan en journalisten proberen hier wel op te letten. Men zou als journalist moeten proberen om een evenwicht te vinden tussen meerderheids- en minderheidsgroepen (bv. oppositiepartijen evenveel aan bod laten komen als regeringspartijen).

De VRT heeft bv. **‘Actieplan Diversiteit’** opgesteld om dat evenwicht te bekomen (*“de nieuwe beheersovereenkomst 2012-2016 zegt dat de VRT diversiteit centraal moet stellen in haar organisatie en een integrale aanpak op het vlak van aanbod en beeldvorming moet ontwikkelen. In al haar eigen tv-programma’s samen (die intern en extern gemaakt zijn) moeten 33% vrouwen en 5% nieuwe Vlamingen te zien zijn. Het nieuwe actieplan is het tweede in de rij. De evaluatie van de resultaten van het eerste actieplan (2011-2012) lagen aan de basis van de krachtlijnen van dit nieuwe actieplan”*).

3.1.2.4 Signaalfunctie/agendasetting (forum)

Een 4de functie is de **signaalfunctie of agendasetting**. We verwachten dat journalisten trends signaleren en belangrijke maatschappelijke problemen en ontwikkelingen onder de publieke aandacht brengen.

Dit lijkt op de waakhondfunctie, maar deze functie is veel **neutraler**. Ze wijzen hier op problemen of trends en ideeën, maar gaan niet echt controle uitoefenen. Ze onderzoeken wel van waar deze trends of problemen komen en op wat ze zouden kunnen uitdraaien en maken er een soort van analyse van.

3.1.2.5 Participatieve functie

Een 5de functie is dat ze de **participatie bevorderen**. Journalisten moeten actief burgerschap stimuleren en de dialoog met het publiek aangaan.

Debatprogramma's of lezersbrieven zijn goede voorbeelden van hoe men het publiek kan stimuleren om mee in debat te treden. Journalisten moeten dus trachten om contact te onderhouden met het publiek en om mensen een forum te bieden om hun mening te uiten.

3.1.2.6 Inspirerende functie

Een 6de functie, die vaak vergeten wordt, is de **inspirerende functie**. We gebruiken de media ook om cultureel op de hoogte te zijn en geïnspireerd te geraken ("nourish our daily democratic horizon", Dahlgren). Mensen halen vaak inspiratie uit de media, om zo bv. mee te kunnen praten met anderen over een bepaald onderwerp of om bv. te kiezen welke film ze moeten zien.

"Along with covering organizations and institutions such as government and business, journalism also covers cultural aspects of society such as arts and entertainment" (Wikipedia).

3.1.3 Functies van de journalistiek: Nico Carpentier

De vijf basisfuncties van de journalistiek zijn:

- Informatieve functie
- Controlerende functie
- Representatieve functie
- Spreekbuis (forum) functie
- Participatieve functie

3.1.3.1 Invulling van deze functies

Er bestaat vaak een **spanning tussen de verschillende functies:**

- Is de informatieve functie belangrijker dan de waakhondfunctie of niet?
- Is de inspirerende functie minder belangrijk dan de informatieve functie?
- Is de participatieve functie ondergeschikt aan de informatieve functie?

Er bestaan **verschillende normatieve opvattingen over deze functies:**

- Moet de journalist afstand bewaren of betrokkenheid tonen?
- Moet de journalist louter een doorgeefluik of een gids zijn?
- Moet en kan de journalist objectief zijn?
- Moet de journalist kritisch zijn of absoluut neutraal?
- Werkt de journalist voor het publiek (burger) of voor de markt (consument)?
- Draait journalistiek om conflict of consensus?

3.1.3.2 Van 5 functies naar 4 clusters

CLUSTER 1: Informatie en controle

- Toegankelijkheid vs. complexiteit
- Gericht op sociale (inter)actie vs. niet gericht op sociale (inter)actie
- Positief nieuws indien mogelijk, negatief nieuws indien noodzakelijk vs. nieuws is altijd negatief
- Structureel nieuws vs. gepersonaliseerd nieuws
- Kritische houding (waakhond) vs. niet-kritische houding

CLUSTER 2: Representatie van de maatschappij, het sociale, de gemeenschap

- Publieksgericht vs. mediacentrisch
- Pluriforme representatie van minderheidsgroepen vs. stereotiepe representatie van minderheidsgroepen

CLUSTER 3: Representatie van het politieke

- Breek-politieke benadering (oplossingsgericht, dialoog) vs. eng-politieke benadering (conflictgericht, strijd)
- Evenwicht in argumenten vs. evenwichtige vertegenwoordiging van de partijen/politic (of helemaal geen evenwicht)
- Pluralistische neutraliteit (multiperspectiviteit) vs. absolute (of geen) neutraliteit

CLUSTER 4: Participatieve rol

- Inhoudgerelateerde participatie vs. geen gelijke participatie op inhoudelijke gronden
- Structurele participatie(mogelijkheden) vs. geen structurele participatie(mogelijkheden)

→ Functies van de journalistiek:

- Informatieve functie
- Waakhondfunctie (controle)
- Representatieve functie (inclusief spreekbuisfunctie)
- Participatieve functie
- (Inspirerende functie)

Les 2

1. Wat is nieuws?

Voorbeeld Man bijt hond. De doelstelling was om het nieuws op een andere manier te brengen en in te gaan tegen alles wat 'slecht' was aan het nieuws. Het nieuws moest terug over de mensen gaan en ze gingen dus de mensen opzoeken. De makers trachtten om het nieuws minder negatief te maken.

De term verwijst naar wat nieuws is. Het is een citaat dat heel dikwijls gebruikt wordt: "When a dog bites a man that is not news, but when a man bites a dog that is news". Het nieuws gaat dus over **het uitzonderlijke en het onverwachte**. Nieuws gaat altijd over iets dat we niet verwachten.

Je kan op man bijt hond ook wat **variëren**. Het wordt meer nieuws wanneer je de man kent die gebeten wordt door een hond of nog meer wanneer de man doodgebeten wordt door de hond. Het wordt nog belangrijker nieuws als het een kind is dat (dood)gebeten wordt. Nog belangrijker is het wanneer de hond dit niet voor de eerste keer doet of dit regelmatig gebeurt. Hond bijt man kan dus ook nieuws zijn, maar enkel als dit uitzonderlijk is. Maar man bijt hond is altijd nieuws.

Er is al veel literatuur te vinden waarin de **nieuws waarde** wordt onderzocht. Als je alle onderzoeken samenlegt, dan kom je gemakkelijk aan een lijst van 20 of 30 nieuwswaarden.

- **Nieuws is negatief** (Wijnberg). Real news is bad news (McLuhan). Dit komt heel vaak terug. Het nieuws staat vol met incidenten.
- **Nieuws is relatief**. Het nieuws bestaat niet (Wils). Voor elk voorbeeld van een negatief nieuwsbericht bestaan er twee nieuwsberichten met positief nieuws. Nieuws hangt af van heel veel verschillende factoren en is niet voorspelbaar. Of een bericht al dan niet de krant zal halen kan je niet louter bepalen door naar de inhoud te kijken (bv. nieuws van de Paus die ertussen komt).

De meeste journalisten zullen dit ook bevestigen. Goede journalisten herkennen het nieuws. Bv. als je een journalist afzet aan het centraal station en je laat hem tot op de Groenplaats stappen, dan zal hij achteraf zeker over enkele onderwerpen nagedacht hebben als nieuws. Nieuws herkennen en een goede journalist zijn is dus een attitude (die volgens sommigen niet aan te leren valt of voor anderen een talent is).

1.1 Galtung en Ruge

Als we kijken hoe men dan nieuws creëert, dan kijkt men vaak naar het werk van **Galtung en Ruge**. Zij hebben gekeken naar **landen die in de transitie naar onafhankelijkheid** zaten of zich in een lichte crisis bevonden hierdoor (Congo, Cuba, Cyprus). Ze hebben onderzocht hoe deze gebeurtenissen vermeld werden in 4 Noorse kranten. Hierbij stelden ze vast dat ondanks het belang van de crises er weinig belang aan besteed werd.

De vraag die ze stelden was wanneer het nieuws er dan uitgepikt werd en wanneer niet (wanneer wordt iets nieuws?). Welke selectiecriteria gebruiken journalisten – bewust of onbewust – om de nieuwswaarde van een gebeurtenis te bepalen?

Ze kwamen tot een **taxonomie van 12 nieuwsdeterminanten**. Ze zeggen dat de nieuwswaarden een rol spelen op het moment van de **selectie** zelf, maar daarna gaan ze dit ook benadrukken (= **distortion**). Ze gaan dit verhaal zo verdraaien zodat bepaalde determinanten benadrukt wordt (als het nieuws geselecteerd wordt omdat het onverwacht is, dan zal het nieuws ook als onverwacht geframed worden). De **replication** wil zeggen dat in vervolgartikels dezelfde selectiecriteria opnieuw benadrukt worden. Het publiek zal a.d.h.v. die cues het nieuws ook verwerken en op die manier verder vertellen.

Bv. een vliegtuigcrash wordt opgepikt omdat er Belgen bij betrokken zijn. Het nieuws wordt zo geframed dat het vooral over de Belgen gaat. En in alle volgende berichten gaat het nog steeds over deze Belgen.

Deze nieuwsdeterminanten of nieuwscriteria zijn:

1. **Frequentie:** een gebeurtenis die zich in een relatief korte tijd op een gunstig moment voordoet heeft meer kans om opgepikt te worden dan een gebeurtenis of een sociale trend die zich over een langere tijd afspeelt.
2. **Threshold:** hoe groter de omvang, intensiteit of impact van gebeurtenissen, hoe groter de kans op selectie.
3. **Non-ambigüiteit:** eenvoudige, duidelijke en ondubbelzinnige gebeurtenissen hebben meer kans op selectie. Als er toch ambigue gebeurtenissen zijn (bv. ACW en de fraude), dan moet de threshold al heel hoog zijn om hier toch nieuws van te maken.
4. **Betekenisvolheid:** de (gepercipieerde) culturele of publieke relevantie van de gebeurtenis voor het doelpubliek is belangrijk (proximiteit).
5. **Consonantie:** hoe meer de gebeurtenis beantwoord aan bepaalde verwachtingen of normen, hoe meer kans op selectie. Nieuws wordt nieuws wanneer het voldoet aan de verwachtingen.
Bv. Project X in Haarleu dat escaleerde door geruchten op Facebook. Hierdoor geraken de politie en media op de hoogte en toen pas ontstond het gevoel dat de situatie zou kunnen escaleren. Dit was verwacht en voorspeld nieuws, en zelfs door de media mee gecreëerd nieuws.
6. **Onverwachtheid:** er moet een verrassingseffect zijn. Onverwachte, zeldzame en verrassende (maar consonante) gebeurtenissen hebben meer kans om opgepikt te worden. Dit is een puur subjectief gegeven, ook al zijn we het over sommige dingen snel eens dat ze onverwacht zijn.

->

7. **Continuïteit:** gebeurtenissen die al het nieuws hebben gehaald, worden vaak opgevolgd. Dit is heel belangrijk.
Bv. het ACW is nu in het nieuws, wat wil zeggen dat kleine dingen die erover gezegd worden ook nieuws zijn.
Bv. het proces van Kim de Gelder zal elke dag in het nieuws komen omwille van de continuïteit, ook al gebeurt er misschien niets anders dan het samenstellen van de jury of een reconstructie van de feiten.
8. **Compositie:** verhalen die voor een balans in de nieuwsmix (zacht/hard, positief/negatief,...) zorgen, maken meer kans op selectie.

9. Referentie naar elite naties

10. Referentie naar elite personen

11. **Referentie naar personen:** wanneer het gebeurtenissen zijn die personen raken dan zal het nieuws worden. Het nieuws wordt hierdoor emotioneler.
12. **Referentie naar iets negatief:** nieuws is per definitie negatief. Goed nieuws is geen nieuws.

Wat Galtung en Ruge impliceren, is dat gebeurtenissen op zich nieuwswaarde met zich meedragen. Ze stellen dat je op basis van een gebeurtenis kan uitmaken of het nieuws is of niet.

1.2 Harcup en O'Neill

De **belangrijkste kritiek** op Galtung en Ruge is dat de journalist bepaalt of iets nieuws wordt, en dat de nieuwswaarde niet van het nieuws zelf afhangt. Twee dezelfde gebeurtenissen kunnen op de ene dag nieuws worden en op de andere dag totaal genegeerd worden.

Andere beperkingen van Galtung en Ruge zijn:

- Hun onderzoek is beperkt tot buitenlands nieuws. Wat doet men met binnenlands nieuws? Is hun lijst met kenmerken ook toepasbaar op regionaal nieuws?
Antwoord hierop: de lijst is zo breed geformuleerd dat deze hier wel op toepasbaar is.
- Focus op (grote) gebeurtenissen. Wat doet men met routineberichtgeving?
- Het is een onderzoek uit 1965. Is er geen actualisering van nodig?

Harcup en O'Neill voegen aan de lijst van Galtung en Ruge nog **nieuwe nieuwscriteria** toe. Deze zijn:

- **Entertainment package:** G&R besteden weinig aandacht aan de entertainment functie van nieuws. Harcup en O'Neill merkten op dat tabloids ook vaak nieuws plaatsen omdat het mooie beelden oplevert, het refereert naar seks, het refereert naar dieren, er humor in zit of het gaat over showbizz/tv.
- **Referentie naar iets positief:** zeker als je populaire kranten leest valt dit op. Te veel negatief nieuws zou minder goed verkopen en minder leuk zijn om te lezen.
- **Referentie naar elite organisaties:** er zijn naast elite personen ook elite organisaties zoals Greenpeace of BP. Deze halen het nieuws omdat ze heel groot zijn.
- **Promoties/campagnes:** vaak zetten populaire kranten acties op en gaan ze over hun eigen acties promoten. Het gaat zelfs niet steeds om puur commerciële campagnes.
Bv. bij sterke onderwerpen, zoals de Britse troepen in Afghanistan, neemt The Sun een standpunt in en dan promoten ze dit standpunt ook. Alles wat ze kunnen vertellen om hun eigen boodschap of campagne mee te voeren, zullen ze promoten.

Na een verdere afweging en syntheses te maken komen **Harcup en O'Neill** tot een **lijst van 10 nieuwswaarden**. Deze zijn:

- **Machtselite:** als er een elite land, een elite persoon of een elite bedrijf aan te pas komt, heeft het item meer kans om nieuws te worden.
- **Celebrity:** als celebrities iets goed of fout doen, dan komt dit vaak in het nieuws.
- **Entertainment:** als de gebeurtenis over seks, showbusiness, human interest, dieren, een drama gaat of mogelijkheden voor grappige aanpakwijzen, entertainende foto's of gevatte koppen biedt, dan zal deze nieuwswaardiger zijn
- **Verrassing:** wanneer de gebeurtenis een verrassingselement inhoudt en/of een contrasterende gebeurtenis is, is de nieuwswaardigheid hoog
- **Slecht nieuws:** bv. conflicten of tragedies
- **Goed nieuws:** bv. reddingen en genezingen
- **Magnitude:** als de gebeurtenis een grote treshold heeft (= een grote impact, omvang of intensiteit), komt dit vaak in het nieuws.
- **Relevantie:** als de gebeurtenis op een of andere manier maatschappelijk relevant is voor het publiek, wordt deze vaak als nieuws geselecteerd
- **Follow-up:** een item is nieuwswaardig als het over iets gaat dat al in het nieuws aan bod is gekomen
- **Agenda van de krant:** als de gebeurtenis past binnen de agenda van de krant, zal het vaker nieuws worden.
Bv. De Morgen heeft beslist om meer links te zijn, dan zullen thema's zoals armoede of cultuur wellicht meer aan bod komen.

1.3 Toepassing nieuwscriteria

Artikel 1: EU verzacht sancties tegen Zimbabwe.

De EU gaat de sancties tegen Zimbabwe afbouwen. Concreet wordt ook de boycot van een staatsdiamantbedrijf uit Zimbabwe opgeheven. Dat gebeurt op voorstel van ons land. De diamantsector is erg belangrijk voor de economie van ons land en Antwerpen blijft het grootste handelscentrum voor diamant. Ons land had op die versoepeling aangedrongen ondanks verzet van voormalig kolonisator Groot-Brittannië. De sancties werden in 2002 opgelegd.

Volgens de EU zijn er nu evenwel hervormingen aan de gang in Zimbabwe en moeten die aangemoedigd worden.

Criteria die van toepassing zijn:

- **Machtse elite:** het is nieuws dat nieuws is geworden omdat het gaat over elite landen (zoals Groot-Brittannië), elite instituties (zoals de EU) en elite personen (zoals Reynders)
- **Relevantie:** het nieuws is relevant voor de diamantsector in België. Er is ook een politieke relevantie, en dit voor België dat ondanks het verzet van GB de opheffing van de boycot heeft kunnen bereiken
- **Frequentie**
- **Non-ambigüiteit:** het is een vrij duidelijke boodschap, ook al geraken journalisten een beetje verloren in het verhaal.

Artikel 2: broers winnen loterij en blazen huis op.

Twee Amerikaanse broers waren zo blij met hun winst van 56.000 euro met de loterij dat ze spontaan een groot feest gaven. Toen liep het helaas fout: het huis van de mannen werd opgeblazen. De jongeman liep tweedegraads brandwonden op en is intussen stabiel. De andere broer werd gearresteerd voor drugbezit.

Criteria die van toepassing zijn:

- **Entertainment**
- **Verrassing:** het verrassingseffect is hier wel degelijk aanwezig. Er is een dubbele verrassing (lotto winnen en ontploffing)
- **Goed nieuws:** het is slecht nieuws, maar het goede nieuws wordt benadrukt ('ze zijn er al bij al goed vanaf gekomen')
- **Magnitude:** het is een grote gebeurtenis